

T.C.

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

ÜSKÜDAR REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

ÖZEL EĞİTİM HİZMETLERİ BÖLÜMÜ

ÖZEL EĞİTİM SINIFLARI İZLEME ve DEĞERLENDİRME ARAŐTIRMASI

(İSTANBUL İLİ ÜSKÜDAR İLÇESİ)

ŞUBAT-2022

İçindekiler

ÖZET.....	3
1.GİRİŞ	3
1.1.ÖZEL EĞİTİM BÖLÜMÜ	3
2.ARAŞTIRMANIN AMACI.....	3
3.YÖNTEM.....	4
3.1.Araştırmanın Modeli	4
3.2.Araştırma Grubu.....	4
3.3.Veri Toplama Araçları	4
3.4.Verilerin Toplanması.....	4
3.5.Verilerin Analizi.....	4
4.BULGULAR	5
4.1.Özel Eğitim Sınıfları Öğrenci Ve Kademe Dağılımı	5
4.2.Materyal Yeterliliği	6
4.2.1.Özel Eğitim Sınıflarındaki Teknolojik Donanımlar.....	6
4.2.2.Eğitim Materyal Yeterliliği	6
4.3.Kaynaştırma Uygulamaları.....	7
4.3.1.Teneffüs Saatleri Eş Zamanlı Mı?.....	7
4.3.2.Diğer Sınıflarla Kullanılan Ortak Alan Var Mı?.....	7
4.3.3 Diğer Sınıflarla Karşılıklı Sınıf Ziyareti Yapılıyor Mu?.....	8
4.3.4. Branş Derslerine Branş Öğretmenleri Giriyor Mu?	8

ÖZET

Bu araştırmanın amacı Üsküdar bölgesindeki özel eğitim sınıflarındaki çalışmaları değerlendirmek ve eğitim-öğretimdeki olumsuz durumları tespit etmektir. Bu çalışmada betimsel tarama kullanılmıştır. Araştırmada MEB tarafından oluşturulmuş Özel Eğitim Sınıfı Ziyaret Formu kullanılmıştır. Veri toplama süreci Üsküdar RAM Özel Eğitim Bölümünde görevli öğretmenler tarafından Özel eğitim Sınıfları ziyareti kapsamında 64 özel eğitim sınıfı ve bu sınıflarda görev yapan 107 öğretmenden toplanmıştır. Verilerin analizinde frekans dağılımları ve betimsel istatistikler hesaplanmıştır. Araştırma sonucu 2 temel başlıkta incelenmiş olup, özel eğitim sınıflarında eğitim materyallerinin yetersiz olduğu ve kaynaştırma eğitimine hazırlık uygulamalarının gerçekleştirilmediği sonucuna ulaşılmıştır.

1.GİRİŞ

Rehberlik ve araştırma merkezleri, il veya ilçelerdeki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri ile özel eğitim hizmetlerinin planlanması, sunulması, koordineli bir şekilde yürütülmesi, sunulan hizmetlerin izlenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla faaliyet yürüten kurumlardır. Rehberlik ve araştırma merkezleri; rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri bölümü ve özel eğitim hizmetleri bölümü olmak üzere iki bölümden oluşur.

1.1.ÖZEL EĞİTİM BÖLÜMÜ

Özel eğitim hizmetleri bölümü, bölüm başkanının sorumluluğunda rehberlik ve araştırma merkezi müdürü tarafından görevlendirilen yeterli sayıda personelden oluşur.

Sorumluluk bölgesindeki eğitim kurumlarında açılmış olan özel eğitim sınıflarında ve destek eğitim odalarında yapılan çalışmaları izlemek için il ve ilçe özel eğitim hizmetleri kurulu ile gerekli çalışmaları yapar.

Hizmet alanı kapsamındaki müşavirlik, iş birliği, izleme ve değerlendirme çalışmalarını koordinatörlük sistemiyle yürütür.

2.ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2020 yılında yayınladığı Rehberlik ve Araştırma Merkezi Yönergesi doğrultusunda sorumluluk bölgesindeki eğitim kurumlarında açılmış olan özel eğitim sınıflarındaki çalışmaları değerlendirmek ve eğitim-öğretimdeki olumsuz durumları tespit etmektir. Bu araştırmada ayrıca aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır.

1. Özel eğitim sınıflarındaki teknolojik imkânlar yeterli midir?
2. Özel eğitim sınıflarındaki materyaller yeterli midir?
3. Özel eğitim sınıfları teneffüs saatleri okulla eş zamanlı mıdır?
4. Özel eğitim sınıfında kayıtlı öğrenciler okulun ortak alanlarından yararlanmakta mıdır?
5. Ortaokul bünyesindeki özel eğitim sınıflarındaki branş dersleri branş öğretmenleri tarafından okutulmakta mıdır?

3.YÖNTEM

3.1.ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu çalışmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel tarama geniş gruplar üzerinde yürütülen, gruptaki bireylerin bir olgu ve olayla ilgili görüşlerinin, tutumlarının alındığı, olgu ve olayların betimlenmeye çalışıldığı araştırmalardır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen mevcut bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırmalara uygun bir modeldir (Karasar, 1999).

3.2.ARAŞTIRMA GRUBU

Araştırma grubunu evrenin tamamı olan Üsküdar bölgesindeki 64 özel eğitim sınıfı ve bu sınıflarda görev yapan 103 öğretmen oluşturmaktadır.

3.3.VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmada MEB tarafından oluşturulmuş Özel Eğitim Sınıfı Ziyaret Formu ile araştırmacılar tarafından oluşturulmuş olan Bilgi Edinme Formu kullanılmıştır. MEB tarafından oluşturulan form 3 bölümden oluşmaktadır. Bu bölümler sırasıyla; okul bilgileri, özel eğitim sınıfına ait bilgiler ve düzenlenen etkinliklerden oluşmaktadır. Araştırmacılar tarafından oluşturulan Bilgi Edinme Formu ise 4 bölümden oluşmakta olup sırasıyla; görevli öğretmen bilgileri, sınıf bilgileri, mesleki yeterlilik ve Üsküdar RAM'a ait katılımcıların görüş ve düşüncelerinden oluşmaktadır.

3.4.VERİLERİN TOPLANMASI

Veriler 24 Aralık – 11 Şubat 2022 tarihleri arasında Üsküdar RAM'da görevli personeller tarafından özel eğitim sınıflarına gerçekleştirilen ziyaretler sırasında, görevli öğretmenlerle yüz yüze görüşme yapılarak ve sınıf içi gözlem yoluyla toplanmıştır.

3.5.VERİLERİN ANALİZİ

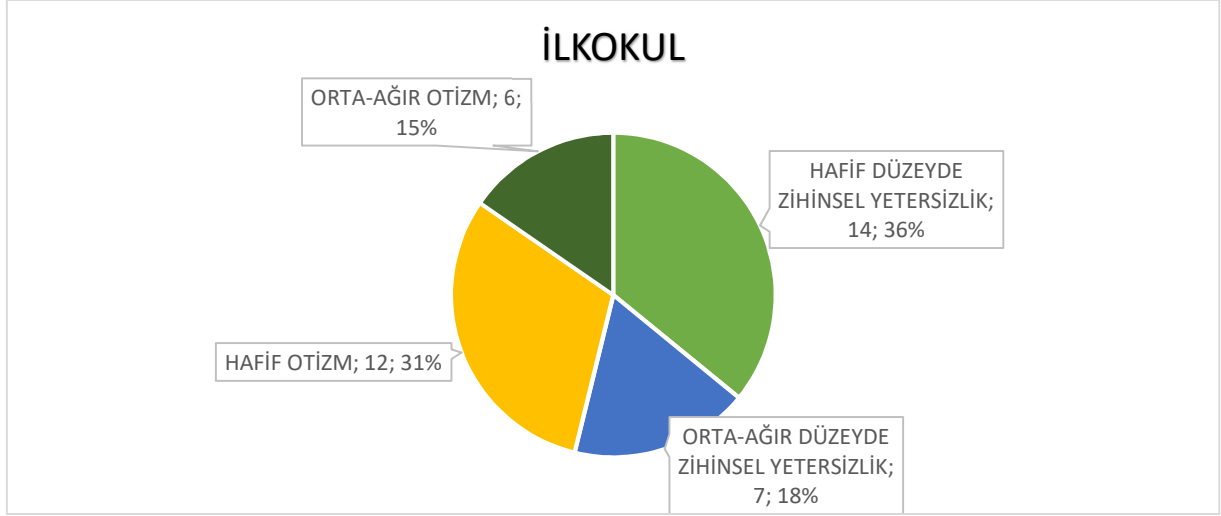
Verilerin analizinde yüzdeler ve betimsel istatistikler hesaplanmıştır.

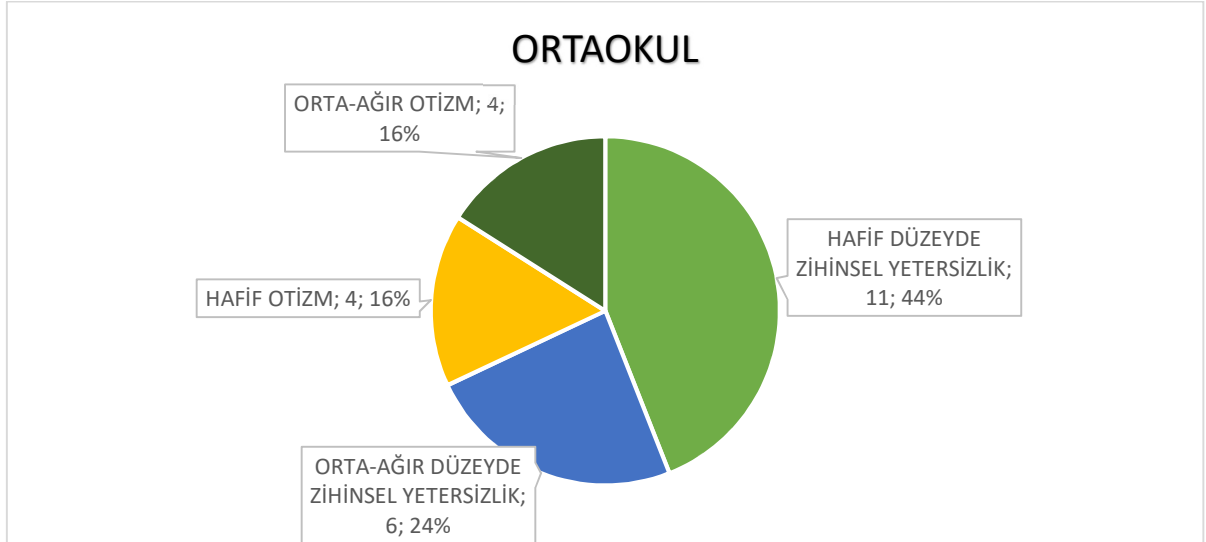

4.BULGULAR

4.1.ÖZEL EĞİTİM SINIFLARI ÖĞRENCİ VE KADEME DAĞILIMI

Üsküdar bölgesinde ilkokul kademesinde hizmet veren 38 okul içinde 26 tanesinde en az bir tane özel eğitim sınıfı bulunmakta olup, birden fazla özel eğitim sınıfına sahip okul sayısı 7'dir. İlkokul kademesinde toplamda 39 özel eğitim sınıfı ve bu sınıflarda eğitim gören 163 öğrenci bulunmaktadır. Engel türü ve derecesine göre; hafif düzeyde zihinsel yetersizliği bulunan öğrenciler için 14, orta-ağır düzeyde zihinsel yetersizliğe sahip öğrenciler için 7, hafif düzeyde otizm spektrum bozukluğu bulunan öğrenciler için 12, orta-ağır düzeyde otizm spektrum bozukluğu bulunan öğrenciler için 6 özel eğitim sınıfı bulunmaktadır.

Üsküdar bölgesinde ortaokul kademesinde hizmet veren 26 okul içinde 20 tanesinde en az bir tane özel eğitim sınıfı bulunmakta olup, birden fazla özel eğitim sınıfına sahip okul sayısı 4'dür. Ortaokul kademesinde toplamda 25 özel eğitim sınıfı ve bu sınıflarda eğitim gören 144 öğrenci bulunmaktadır. Engel türü ve derecesine göre; hafif düzeyde zihinsel yetersizliği bulunan

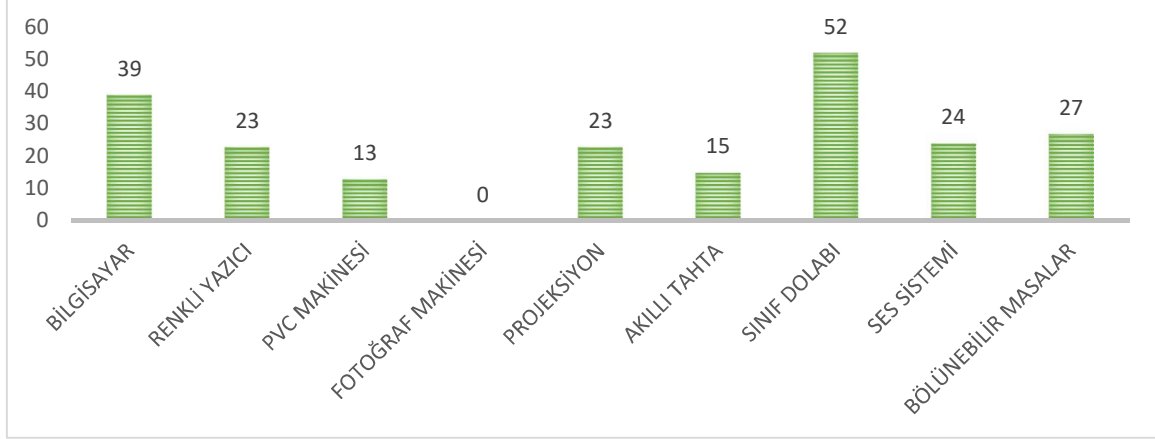

öğrenciler için 11, orta-ağır düzeyde zihinsel yetersizliğe sahip öğrenciler için 6, hafif düzeyde otizm spektrum bozukluğu bulunan öğrenciler için 4, orta-ağır düzeyde otizm spektrum bozukluğu bulunan öğrenciler için 4 özel eğitim sınıfı bulunmaktadır.

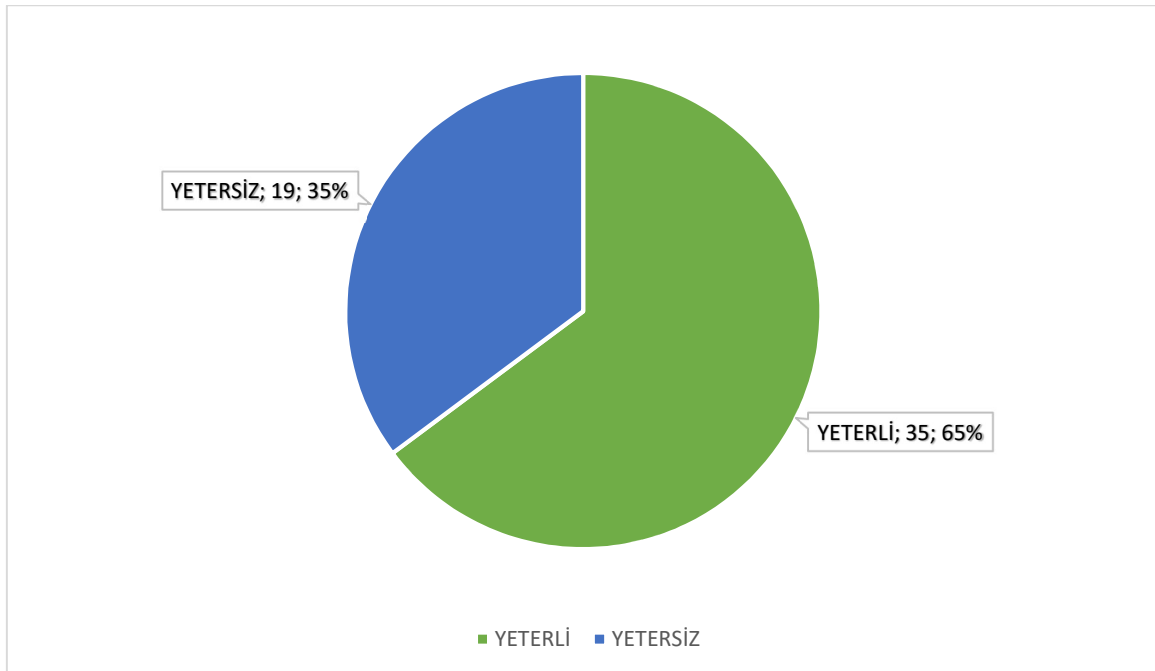
4.2.MATERYAL YETERLİLİĞİ

4.2.1.Özel Eğitim Sınıflarındaki Teknolojik Donanımlar

Özel eğitim sınıflarında eğitimi güçlendirmek amacıyla kullanılan ve MEB tarafından oluşturulan özel eğitim sınıfı ziyaret formunda yer alan donanımlar üzerinden yapılan çalışmada herhangi bir sınıfta fotoğraf makinesinin bulunmadığı ortaya çıkmıştır. Sınıfların sadece %27,8'inde akıllı tahta bulunmakta olup; %58'inde projeksiyon ve renkli yazıcı bulunmadığı ortaya çıkmıştır. %76'sında ise PVC makinesinin bulunmadığı, %50'sinde ise bölünebilir masaların olmadığına ulaşılmıştır.

4.2.2.Eğitim Materyal Yeterliliği

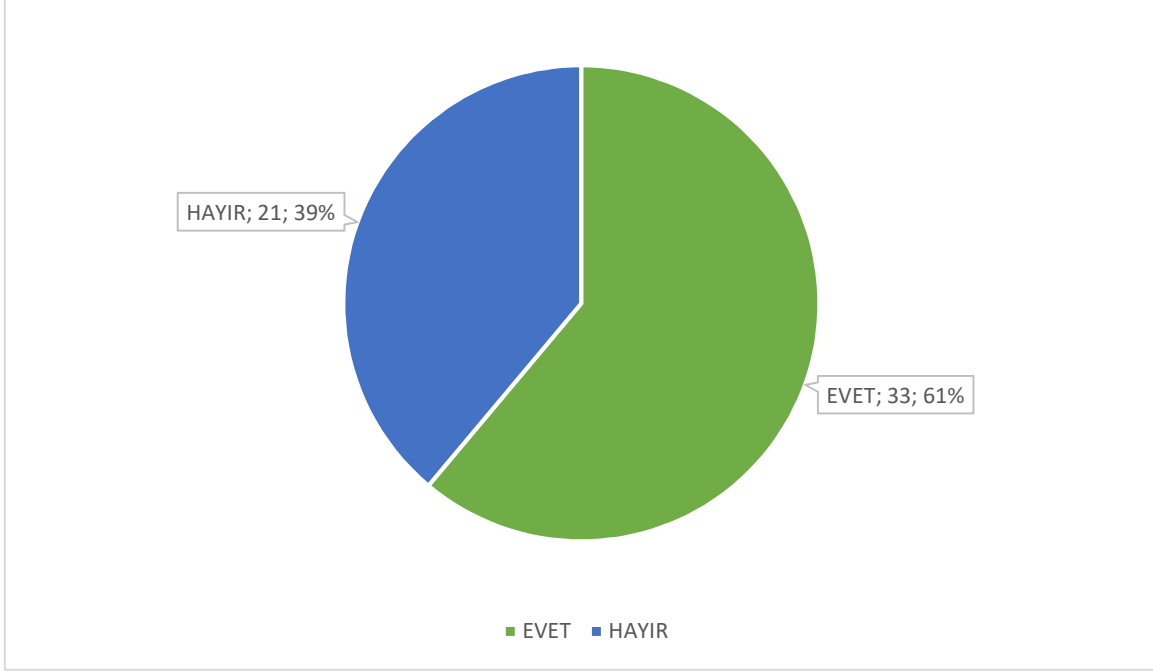

Eğitimde kullanılan materyallerinin yeterliliği sorulduğunda 64 özel eğitim sınıfının 35'inde görev yapan öğretmenler eğitim materyallerini yeterli bulurken, %35'i temsil eden 19 özel eğitim sınıfı öğretmeni ise eğitim materyallerini yetersiz bulmuştur.

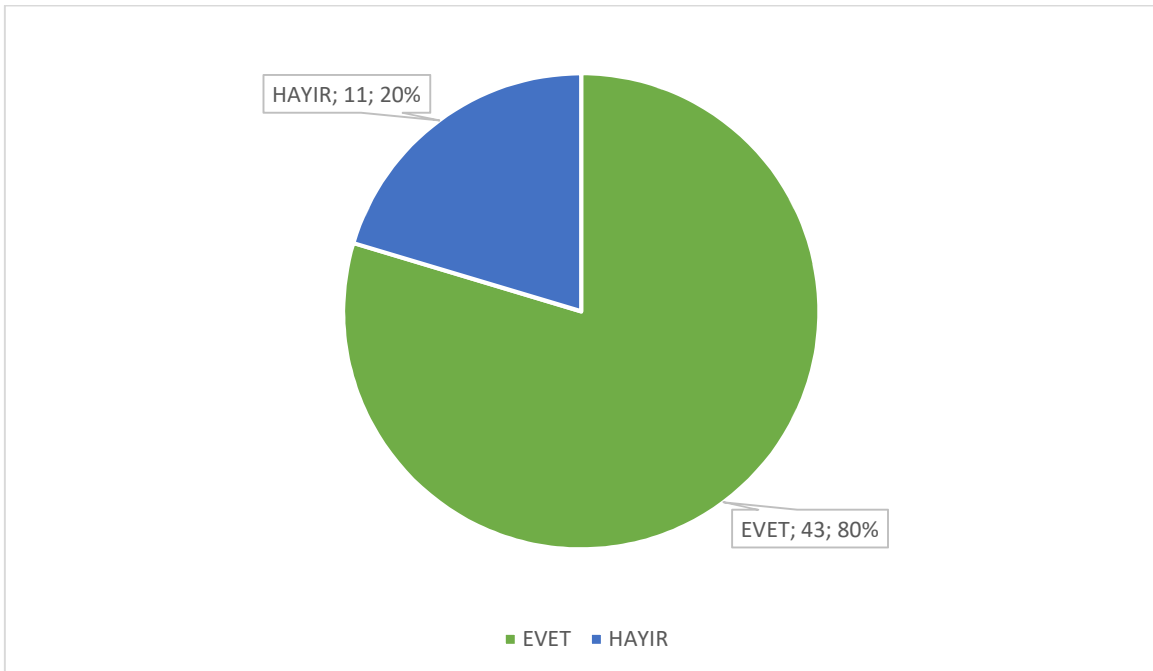
4.3.KAYNAŞTIRMA UYGULAMALARI

4.3.1.Teneffüs Saatleri Eş Zamanlı Mı?

Eş zamanlı teneffüs saatleri 64 özel eğitim sınıfının 33'ünde uygulanırken, 21 özel eğitim sınıfında farklı saat dilimleri kullanılmakta veya öğrenciler teneffüs kullanmamaktadır.

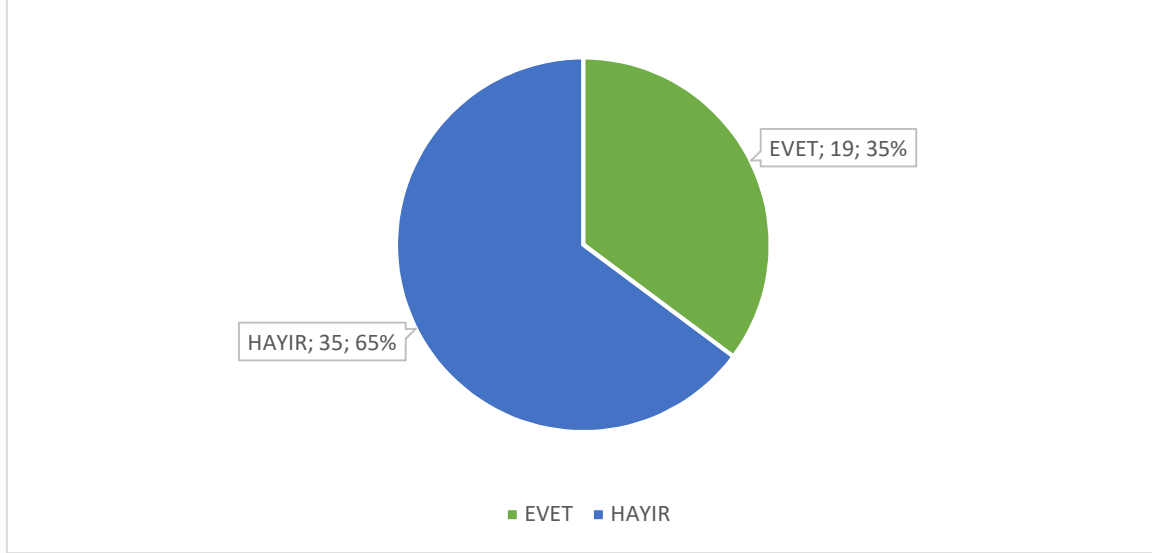
4.3.2.Diğer Sınıflarla Kullanılan Ortak Alan Var Mı?

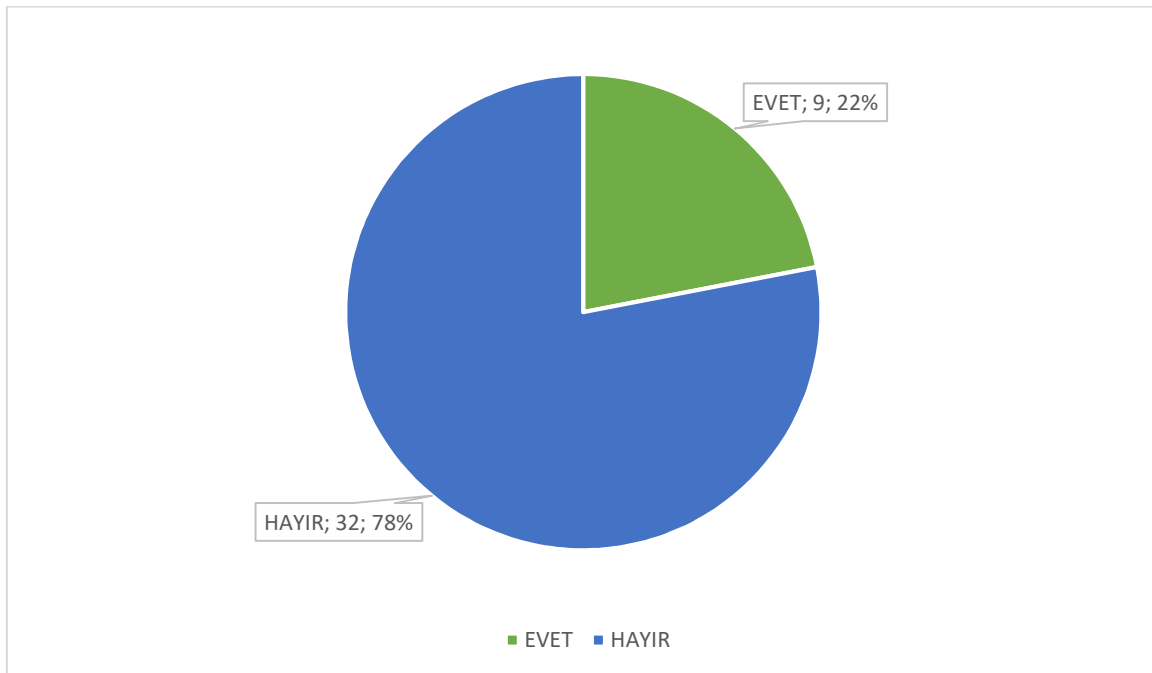
Spor salonu, okul bahçesi vb. gibi ortak alanlardan yararlanılma durumu sorulduğunda 64 özel eğitim sınıfının 43'nün ortak alanları kullanabildiği, 11 sınıfın ise ortak alanlardan yararlanamadığı sonucuna ulaşılmıştır.

4.3.3 Diğer Sınıflarla Karşılıklı Sınıf Ziyareti Yapılıyor Mu?

Diğer sınıflarla karşılıklı sınıf ziyaretini 19 özel eğitim sınıfı öğretmen ve öğrencileri gerçekleştirirken, 35 özel eğitim sınıfında karşılıklı sınıf ziyareti yapılmadığı ortaya çıkmış olup ziyaret yapmayan özel eğitim sınıfları öğretmenleri pandemi sebebiyle ziyaretlerin geçici bir süre gerçekleştirilmediğini iletmişlerdir.

4.3.4 Branş Derslerine Branş Öğretmenleri Giriyor Mu?

Ortaokul kademesindeki hizmet veren 25 özel eğitim sınıfında yapılan araştırma sonucunda 9 özel eğitim sınıfında branş öğretmenleri branş derslerine yürütürken, 16 özel eğitim sınıfında branş öğretmenleri branş derslerinde özel eğitim sınıfında eğitim vermediği ortaya çıkmıştır.

